

Хөөч, депутат Эрнджэн

—Худлиг үнн диилдг зөвтэ юмн, ягъдж эс мана Хальмг таньгъч хяру бүрдэгднэ гисн ухан бийдм орад баянэ, тер учрар босн-босн тбрскнүрн нүүджәнэв,—гидж келэд, 1956 джилин намр Убушиев Эрнджән Алтайск крайас нүүгъад, Ахш балгъснас хол биш, урднь Шорвин кеңин Багъ-Дөрвд нутгин „Зургъан худг“ гидж баясн газрт ирдж бүүрлв.

Бүүрдән ора, сө болдж йовх цагт ирдж буусн Эрнджән, нөбрнь күрл уга, унтсн серүн хойрин заагар хонад, өрлэ босад, газа гарад, газр-усан харвад, шиндждлэд халэхлэ, „Зургъан худгин“ ар үзгтнь, торгън нооста хөд делвэгъад идэд гарч йовснь үзгднэ.—Муха саяхн юмб,—гисн санан-седкл Эрнджәнэ чееджд орна.—Иигдж биш, би хуучн хөбч, хө хярүлх зөвтэв,—гидж тоолад Эрнджән торл уга, совхозин дирекцүр одв.

Сентябрь сар эклчксн цаг. Эрнджән совхозин директор үр А. Ткачевур ирв.

—Би эн газрт бсдж-босн күмб. Нанд көдлмш өгтн,—гидж Эрнджән үр Ткачевас сурснд, Ткачев келв:

—Кедү булвт?

—Йисн амн бидн. Терүнэс дөрвн күн көдлдж чадхмн.

—Көдлмш олдх, болв амр көдлмш биш, арднь орад,ухан-седклән тавад көдлх көдлмш. Эн джилэ хургъд автн, кошар эврән гардад келгътн,—гидж директор келв.

Не, сән! Даалгъвритн күцэхв. Хамагъяс мод, тосхлгин материал авхиг, хургъд хамагъяс авхиг, хө услдг сән уста худг заадж өгтн,—гидж Эрн-

джән үгән өгн, сурвр кев.

Кесг хонгтан йовад, Сталинградск областин Котельниковск районас хургъдан йилгъдж азад, туугъад авч ирнэ.

Хө услдг худгнь хамхрха болад, түрүн деерән зөвэр түрү зовлинь үзгднэ. Байнари цар туулгъад, Николай көвүгъярн худгин ус асхулад, Эрнджән бийнь худгт орад, худг йүүв. Гурвн өдрин дунд худг ясад, хөбдән усар тетгв.

Дөрвдгч өдрнь совхозин директор үр Ткачев боли эклц парторганизацин сеглэтр үр Пичко хойр ирв. Гурвн зун километр газрас хөбдән гару угагъар туудж ирснднь ик ханлт өргэд, хөбдән усар ягъдж тетгджэхиг сурцхав.

Эрнджән өрк-буларн гурвн өдрин эргцд худг цеврлэд, саяхн цегән усар хөбдән услджасиг үзчкэд, зөвэр шуугад инэлдэд, ик ханлт Эрнджәнд кецхäv.

—Не, Эрнджән, ханджана-вдн. Сурсн кергтэ тоот хулситн, модитн, пар цар, нань чигн кергтэ тоотитн цаг түдэл уга илгәнэвдн,—гилдэд киитн шатин уснас ундан хярүлад, гурвулн куундвр кегъад, хярцхäv. Эрнджәниг тав хонад совхозд болх хургт дуудцхав.

Болзсн болзглагъан Эрнджән совхозин хургт ирв. Хургт ах хөбч Убушиев Эрнджән үг авч келв:

—Алдр Октябрин 39-ч джилэ өдн болджах заамд, Алдр Октябрыг нерәлдж би бийдән даалгъвр авчанав—киитргл кошаран бәрдж дууснав, хөбдән өвсәр тетгнäv, нег чигн гару угагъар үвлэс хөбдән авч

гарнав,—гидж үгән чилäv.

1956 джил чилдж йовх заамд Хальмг таньгъчиг шинэс бүрдэх джирклэ зяньг Эрнджәнд сонъсгдв. Унärtсн хальмг теегән улан голга үкрмдәр, унтэ торгън нооста хөбдәр бүгэхәр седсн санан улм деврдж, Эрнджәнэ чееджиг дүүргнэ.

1957 джилин январин 9-д гарсн СССР-н Деед Советин Президиумин Указас иштэгъяр, март сарин гурвнд болх Хальмг таньгъчин күч-көдлсчрин Советд депутатир суньгъх заамд, ончта сән көдлмштэ, үнн гол седкләрн көдлджәсн ах хөбч үр Убушиев Эрнджәнэ кандидатуриг Сарпинск района олн күч-көдлсчнр депутатд суньгъхмн гидж заагъад, мартин гурвнд үр Убушиев Эрнджәниг Хальмг таньгъчин күч-көдлсчрин депутатирин, Советд депутат суньгъв.

Алдр Октябрин 40-ч джилэ өбниг темдгтэ сән көдлмшәр тоснав гидж бийдән даалгъвр авсн депутат үр Убушиев Эрнджән даалгъвран тоомсртагъар күцәджәнэ. 1957 джил хөн болгънас 5 кг. ноос авх зурата баясн Эрнджән, хөн болгънас 6,5 килограмм ноос авб, эс гидж зурагъан 121 процент күцäv.

Э, хөбч! Эрнджән,
Эвинь олдж хярүлнэч,
Энькр тбрскн нутган
Энькрлдж өрчдән саннач.

Торгън нооста хөбтэ,
Тоомсрта хөбч—депутат;
Таньгъчан өдлүлх седклнь
Таньсг ах кергнь.

БУХИН Эня.
Сарпинск район.